

1917

8

1955

„ИСТИ“ ВӘ „ССЮГ“ МУҢАРИБӨ ТӨРӨФДАРЫ:—Мән гочалмаздым,
 Совет һөкүмәтинин 38 иллик сулһ сиясәти мәним белими бүкдү.

М. Ф. Ахундов ханым
 Азәрбајҗан Республикасы
 Мәшһүр шәхсләр

КИРПИ

—Йолдаш сәдр, бәс бу актлары нәйләйм?

—Акт багла, вөр архивә

БӘДӘМӘЛ БӘДӘЛ

Шабүзә районна ахшам чабыб, күч-бала ила мейхананын талдыг. Муңыр Бәдәл Аллаһвердиев бием күләп улаш ширин диләл гарышлайыб отагарын бирини апарды. Бура аман дарыстал иди. Гонагар мейрбан олсунар-деңә чарнайылар бир-биринин бөйрүнә сөйкәмишди. Гараныңда бир тәһәр әл һавасына еримиш тәрәб узанды...

Саһарин көзү ачылан кими биз дә көзүмүзү адыг, амма пешман оладү. Көзүмүзә элә шей-ләр көрүндү ки, онаңы көрмәсә идик даһа ахшам оларды. Отангын ташамандан салланан һөрүмчәк торлары, диварлардан төкүән су-вагалар палатарларымын үстүндә гөрнбә на-хышлар әмәлә кәтиришди. Итағамызда диггәт етирмәдә нә гәдәр чәдд элдикисә билмәдик ки, дешәк агагари нә раһкәдәр адыр, таравар, йокса боз? Истадик муңыр шикәйт эләк. Мей-махананын алтындан шуруб үстүнә чыдыг, үстүндән вүрүб алтындан чыдыг, амма муңыр Бәдәл Аллаһвердиев талмадыг.

Юнүб тәмизләникә үчүн һамама кетмәк гә-рарына кәлдик. һамамын гапысына чатанда көрдүк Бәдәл Аллаһвердиев һамамын габа-гында отуруб тәсәбб кәчирини. Сорашудү: —Сиз до чимәйә мөһкәймә?

Чаваб вердик: —Хейр, чимәдирмәйә кәлишәм. Мен һәм меймахананын мүдирийәм, һәм дә һамамын. —Дәп ахшы, бәс кәсириниз кимдир? Биәз чек версин, кечәк чимәк. —Элә кәсир до мәнәм, чек ала чөкмәйин. Әлинизи салын чибинизә, кечин иярә. һамам пулууну Бәдәл Аллаһвердиевә верен-дән сонра о, деди:

—Һә, иди сиз кечин сонюну, мән дә кәдим очагы яндырар, бир ярамчә сәләтә су гызар, мәним кими очагынын әлиндә о һәдәр кә? Кешини сөзү бизи һөвсәләдән чыхардыт. Амма һамама кирән кими бизи элә үшүртә туту ки, һардан кәлиб һара кетаймыз яд-мыздан чыдык. Чанамыз әсә-әсә бирбаш район коммунал мүфәттишһийна билдирг. Иста-йирдик ки, шикәйт эләйб һирсиниз сонәдг. Идарәйә чатанда голуна гырыыз багамайш бир кими габагымызга чыкыб деди:

—Вотәдәшлар, әһитәтәй олу, дәр-диара сөйкәнмайин, учар. Бәрк күзәк әсәс чыкын эшикә, тахтапуша әтибар йохдур. Гапыны ачыб-өртәдә дигитәй олу! Чөрпәвә әтибар-сазылар, сизин шикәт эләйр. Мәни бурда поста гоюлар ки, кәлиб-кәлиди хобардан эләйин. —Ай дай, бәс нә үчүн районпузуун мәзилә-ләрә тәмир эдилмир?

—Мәзиләләрә тәмир этмак үчүн эшитдәйимә көрә он мин мәнат пул айрылмышды, амма онун дәрә миң үч йүз маңатына хөрләмишик. О пулу да яд адам үчүн хөрләмишик. Элә өз икрайия комитәзини сәдрә Раһән йолда-шын яшадыгә мәзиләди тәмирина сәрф эт-мишик. Бу ишләри район коммунал мүфәттиш-һийна даһа ахшы биләр. —Бу мүфәттишһийни бөйрүбү кимдир?

—Кими әвәл удуңду, сонра әли илә узатдан кәләдә адамы кәстәрәб деди: —Бәд, о!.

—Баһаддә көзүмүз һәтәрсиндән чыды. Элә бил башымызә исти су төкүдүләр. Сиз билән о кими кими кәстәрәдир? Кәлән ким иди? Нә... Бәдәл Аллаһвердиев.

—Ай дай, бу Бәдәл бизи лап яндырды...

—Кими бу сөзүмүзү эшиндәлә баркән күлүб деди: —Енә Бәдәли көрүң, чүнки районун янғын-дан муһабизә ишләриңдә дә онун бармагы вар.

Әлхан ӘЛИЕВ, Осман МИРЗӘЕВ.

—Көрәсән бу инок нийә арығлайыр?

ПИРИН КӨРАМӘТИ

Сәкино һашымова машина миниб сәфарә чыханда шофер элә билди ки, о хәстә үстүнә кәдир. —Һара сүрүм, Сәкино бачы?! —Сәкино ян-йәрәснә бахыб деди: —Пирә!

Һәкәмин машина пири габагында даиди. Гапы-пәчәрәси олмайн учуг даидиди йбарат бу ерлә дана-бузулдан, бир дә һәким Сәкино бахындан башта һеч кәс йок иди.

—Я элә,—деп, һәким әтрафа бахлы ва сонра учуг дахкан кириб дид чөкү. Әләррини дәшүндә чарпалааларга пира явармага башлады.

—Я пир! Атам, амам сәнә турбан, мәним севкими нискәли тойма! Эә бүтүн дәриляриңни умидкәһи, сәни дегәб кәлишәм, мәни бир кө-нүлдә мәни көмәк күрүлдүм. Нәзир Тағвәв әрә вер! Анчаг габагычә онун беш ушагынын аңсы олан көблени аралдыкы боша өз ала эт ки, аралды ушагалары илә бирдиклә эвлән чыксын. Эә дәриляриңи ләрмә-ныны вернә очаг, әкәр мәни өз эшигимә етирсән мән дә сизин сыныг-сөкүк гапы-пәчәрәсин, учуг диварыны тәмир эдирәрәм.

Дәһманын учугтарылла увулдан күәйин сәсиндән тәскилиәк тапан Сәкино һашымова, нәзирини дедидик сонра, сиз дә машина отуруб кәлиб гәйдәти.

Мәшүтәсини пира шикәйт элтайин эшилән Нәзир Тағвәв гөр-хү дүшүд, «Онун хәлишини ериңә етирмәсәм пир бәлими сымдарар»-деп, һәким күңү аралдыны дөйүб, беш ушагы илә бирдиклә эвлән гөвдү. Бир нечә күндән сонра дөйбәб илә той элзәди ва һәким мәнтәгәси-нин мүдирини эвнә кәлиди кәтирдә.

Бәләликлә до ки севкими бир-бирини гөвүшүд. Анчаг бир күн Нәзир Тағвәв эвә чох пәжүрәдә кәлиди. Тәзәкәлини әррини бу көкдә көрүб сәбабини сорашуду.

—Гәнин нийә гәрадыр, әй мәним севкими?! —Нийә до гәра олмасын, әй мәним мәләйим! Ушагаларына аңсы,—о аңылдасы мәним мөһкәймә вериб.

Буну эшилән Сәкино һашымова элини-элини вүрүб баркән күлүдү. —Һеч орхәма,—деди—О пир мөһкәмини диләни бағлар, сәнә күлдән агыр сөз дедә билмәз.

—Ай, һай,—деп, киши элини ойнатды.—Йман дә бағлады! Мәһ-кәмә гәрар чыхарыб ки, отағын бирини ушагаларына аңсына верим. Сәкино ериңдә гүрүрүб галды.

—Кийн, ола билмәз. Йзин пир о гәдәр көрәтәсизә олу ки, бир мөһкәмә илә дә бахармалды. Йзини тулаған сийә эшилди.

Кийн аңд нечә, аман әтлди ки, гәрар чыкыб өз бүкүн арвад уша-галары илә аңымызга көчәчәк.

Тәзәкәлини ва беш ушагы Нәзир Тағвәв фикрә кетди, чыкыш йол-лары ахтармага башладылар. Бирдән Сәкино һашымованын ядына душду ки, пира боюн олугу нәзирә һәзә иңийә гәдәр вермәйиб, һәкин она көрә до пириңи бунә гәтәзәб вүрүб.

—Вай, әвнин алаһ һыксын киши! Пирин янында яланы чыкы-шам. Она көрә до бизә гәним олуб, йокса мөһкәмә йөкәрәвир бизә гәрар чыхарар? Дур бир маһын тут, тәзә онун нәзирини аларыб верәк ки, күнаһымыздан кечсин.

Нәзир Тағвәв маһын көтирдә, әр-арвад көмәкләшиб о бири арва-ды ушагаларына чатәс отағын гапы-пәчәрәләрини ериңдән чыхар-дылар вә машина гөвдә пира апардылар.

—Биз апарар нәзиринизә гәрәк, көрәк иди мөһкәмини гапы-пәчәрәсиз отаг һаңгында чыхардыгыз верәк нәчә һәтә кәчирилә биләр!.. а. МӘҺӘРРӘМ.

ЭВЛИ ИНӘН СУБАЙ

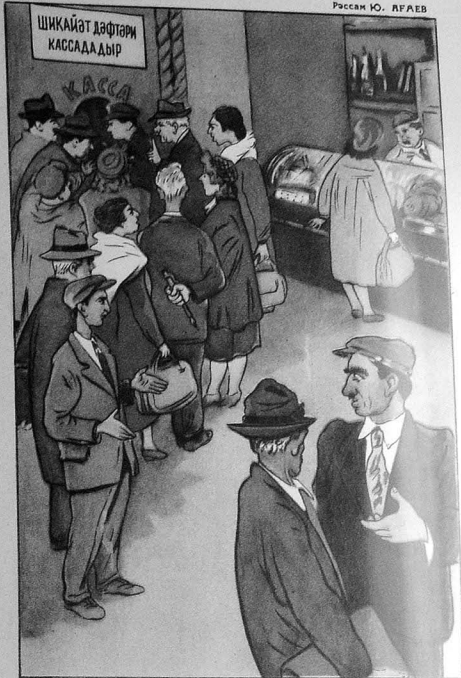
Жданов районундакы маркәзи мағаннини мүдирә, партия үзүв Эш-рәф һусеиновун ики арвады вар. Анчаг бүтүн сизәләриндә субай элә-рәт. Сорашуду ки, сәй йолдан Эшрәф, сиз әвәр субайсынызса, бәс дүкәндә сизә көмәк дүн сатычы гыз нәйинизләр?

Бәлә суаллардан хонү кәлмәкәй Эшрәф үз-көзүнү туршударга де-йир: —О мәлини тичәртәт үрүб муванниңидир. Көрмүсүңүз һөһмәш дү-кәндә мәнә көмәк әдир?

—Бәс әвдәки он сәккизи ярыш гыз нәйинизләр?.. —О да өз ишләри үрүб муванниңидир!..

Дейәндә ки, «бәс нечә олуб һәр ики муванниңини гучагында бир ушаг вар?», Эшрәф һусеинов гапышыр, һәкәлиндән сифәтинә төрдә гарышын гәришмәлдә чықур. —О ушагалары дә әләл вериб, эзиләрим!—дейир,—шүкүр олсун онун даркәһинә!

С. ФӘТНӘВ.

—Нә чох муштәри вар, бунлар нә алмаг үчүн дурублар?
—Шикәйт дәфтәри

КОРЖЕВСКИНИН ШАД КҮНЛӘРИ

Михәл Коржевскини Сатталы районунда эи бөшк колхоза сәдр сәдидлар. Анчаг әртәс күнү колхозчулар дәстә илә иш чыханда, өз ени сәдрәләрин архын изәрисиндән сәрхон һалда тапалыр. Ур ардан чыхарыб үст-башыны тәмизләдиләр. Сонра арабай йәкшәмбә тәнтәи илә эвнә кәтирдиләр. Арвады әррини бу һалда көрүб әзәйәтәкни дәһиәндә-дәһиәндә деди: —Янәк киши, йәгин севиндигиндән элди. Йокса өмүрүлә диләни арат вүрән аләм дейил. Никаран олмайин!

Үч күндән сонра колхозчулар ишдән гәйилдә заман, енз дә Кор-арвады чаматга йнәкәрдәтә ки, бүкүн кишини күтүдүр, хәтирәни дөймәйни. Йокса, о язгың ардаған зәйләнә кәлир.

Коржевскини колхозчулар бир нечә күн тапа билмәдиләр. Йәһти-рин ахырычы күнү енз до ону сәрхон һалда колхоз ядәрсинәлә йнәкәрдәтә берди. Амма дейиләр, гырында аман ичмиши. Буну эшилән чамат до йәкшәмбә сәдрини эвнә кәлидиләр. Коржевскини арвады оларга енз до күләр үлзә гарышылды. Чамат сорашуду: —Чаным, чүчү, «дәһиә», «гәриш» о дүниә кәдиләр үчүн верил-ләр, Коржевски ки, һәлз бу дүниәгә төрт әтмәйиб.

Арвад агызын ачмашы, Коржевски башыны пәчәрәдән байра а узалды гызарыш кәвләрини овушудулар: —Чамат,—деди,—сорашуду: до эвә әлмәк кими бир шейлар. Бир балача ки, «авуруска» алың-агың ердән үзүдүр, бу «фәни-дүнявә» әр-кәдиләр, башга дүняә кәлирәси.

Колхозчулар көрдүләр ки, Коржевскинин ишлә арасы солхур, о аркәдиләр, башга дүняә кәлирәси. Коржевскинин ишлә арасы солхур, о аркәдиләр, башга дүняә кәлирәси. Коржевскинин ишлә арасы солхур, о аркәдиләр, башга дүняә кәлирәси.

И. АЛЛАҺВЕРДИЕВ.

— Чох гарибедир, бу ишвәли ханумы һәмишә нөвбәсиз гәбүл эдирләр.
(„Крокодил“ дән)